

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

Legende populare românești

I. Dumitrescu, Daniela (antolog)

ISBN 978-9975-0-0000-0

978-9975-0-0000-0

Editura Astro

Legenda albinei / 3
Albina și păianjenul / 3
Legenda ariciului / 5
Legenda Babei Dochia (1) / 6
Legenda Babei Dochia și a lui Mărțișor / 10
Legenda Babei Dochia (2) / 11
Legenda bradului / 14
Legenda bivoliței / 15
Legenda Beneșului / 18
Legenda bujorului / 23
Legenda busuiocului / 26
Legenda câinelui / 27
Legenda cerbului / 29
Legenda ciocănitoarei / 32
Legenda ciocârliei (1) / 34
Legenda ciocârliei (2) / 44
Legenda comunei Rozavlea / 46
Legenda cucului / 46
Legenda crinului / 48
Legenda crivățului / 49
Cuza și judecătorul / 50
Legenda dreptății lui Cuza Vodă / 52
Legenda dreptății lui Vlad Țepeș / 54
Legenda curcubeului / 56
Detunata / 56
Dumbrava roșie / 58

- Legenda fasolei / 84
- Legenda despre facerea lumii / 85
- Legenda florii *nu-mă-uita* (1) / 87
- Legenda florii *nu-mă-uita* (2) / 88
- Legenda *florii-soarelui* / 89
- Fata cea frumoasă și arhanghelul / 90
- Legenda ghiocelului / 94
- Legenda greierului / 98
- Gaia / 99
- Ghioaga lui Briar / 100
- Legenda lăcrămioarei / 105
- Legenda lebedei / 106
- Legenda liliacului / 110
- Legenda lunii februarie / 112
- Legenda lupului / 113
- Legenda licuriciului / 113
- Legenda Mărțișorului / 115
- Legenda macului / 117
- Legenda măgarului / 118
- Legenda Mănăstirii Argeșului / 119
- Legenda mestecănelului / 122
- Legenda mierlei / 123
- Legenda muncii și a pământului / 125
- Legenda muntelui Iorgovan / 126
- Legenda Mureșului și a Oltului / 129
- Legenda narciselor / 131
- Legenda nevăstuicii / 140
- Legenda Ocaua lui Cuza / 143
- O legendă cu Mama Pădurii / 145
- Legenda Păunului / 146

Legenda plopului tremurător / 147

Legenda Puzezei / 149

Legenda prigorului / 149

Legenda Pohod la Sybir / 150

Legenda privighetoarei / 153

Legenda rânduiciei (1) / 156

Legenda rânduiciei (2) / 161

Legenda racului / 162

Legenda Sfântului Andrei / 163

Legenda salciei / 165

Soarele și boii lui Dumnezeu / 165

Legenda Someșului și Crișului / 166

Stelele, anul și Dumnezeu / 169

Soarele și Luna / 171

Legenda stelelor / 175

Legenda trandafirului și spinului / 178

Legenda trandafirului și scaiului / 179

Legenda tutunului / 181

Legenda turturelei / 182

Legenda vântului / 183

Legenda vulpii / 185

Legenda vrabiei / 186

Legenda vulturului / 187

Legenda Vrancei / 188

Zăpada și ghiocelul / 191

Când a făcut Dumnezeu lumea, a dat fiecărei viețuitoare și câte o armă de apărare: la unele le-a dat dinți ascuțiți și puternici, altora le-a dat gheare ascuțite.

Albinei i-a dat un ac mititel, zicându-i :

— Îți dau acest ac să biruiești pe toți dușmanii cu el. Când îi vei înțepa cu el, să-i usture și să li se umfle carnea în jurul înțepăturii.

— Doamne, răspuse albina, arma pe care mi-ai dat-o este prea mică. Dă-mi și puterea ca acela pe care îl voi înțepa să și moară!

Dumnezeu, văzând că albina este rea la suflet, se supără amarnic și îi răspuse:

— Mierea ta să fie dulce, iar din ceara ta să se facă lumânări. Însă, pentru că ești rea, când vei înțepa pe cineva cu acul, să mori tu, nu cel înțepat.

Și așa a rămas, cum a hotărât Dumnezeu.

Albina și păianjenul

Era odată o femeie și avea doi copii: un băiat și o fată. Copiii au plecat amândoi în lume, să-și caute de lucru, pentru că mama lor n-avea putere să-i ție.

Băiatul a intrat învățăcel la un țesător de pânză, iar fata căra pietre pentru zidarii care făceau case.

După câtăva vreme, mama lor s-a îmbolnăvit de moarte și a rugat pe un om din satul său să ducă veste copiilor.

Omul, după mult umblet prin lume, a găsit pe băiat și pe fată. Băiatul era tocmai la războiul de țesut. Și când i-a spus omul de ce a venit, băiatul răspuse:

„Eu ce să-i fac? Las să moară, că e bătrână și i-a sosit ceasul. Eu nu pot să plec, că am prea mult de lucru.“ Și a rămas băiatul tot la război, și a țesut mai departe și n-a plecat.

Pe fată a găsit-o omul suind schelele cu pietre în poala hainei. Și când i-a spus omul de ce a venit, fata a lăsat pietrele jos și a început să plângă, și a plecat într-un suflet spre casă.

Muma-sa, când a văzut-o, s-a ridicat din pat și de multă bucurie i s-a limpezit sufletul; dar s-a făcut neagră de supărare când i-a spus că băiatul n-a vrut să vie. A luat capul fetei între mâini și a sărutat-o pe frunte și a zis:

„Măcar că el a uitat de mine tocmai în ceasul morții mele, eu vă iubesc deopotrivă pe amândoi. Îl iubesc și îl iert. Și dacă a făcut cu asta vreun păcat, să-l judece Dumnezeu, că e drept și puternic, și judecata lui e fără greșală.

Așa a zis biata mamă, apoi și-a lăsat capul pe căpătâi și a închis ochii și-a murit.

Și, în clipa aceea, fata s-a făcut Albină, iar baiatul Păianjen.

Și de atunci Păianjenul trăiește singur, veșnic singur, fără frați și fără surori, și fără părinți. El fuge de lumină și veșnic își țese pânza prin locuri întunecoase, și e posomorât și supărat, iar oamenii îl urgisesc și, oriunde îl află, îi strică pânza și pe el îl fugăresc și îl omoară.

Iar Albina, de atunci e veselă și toată ziua zboară de pe o floare pe alta și trăiește cu părinții ei și cu frații și cu surorile la un loc. Oamenii o iubesc și o văd cu drag căci ea cu toți împărtășește ce adună și tuturor le dă din mierea ei, iar casa ei e fagurul cel galben ca soarele, și din ceara albinelor fac creștinii lumânările pe care le aprind în ceasul morții și le pun să lumineze sub icoana Maicii Domnului.

Când a făcut Dumnezeu toate câte se văd pe pământ, s-a apucat să răsucescă și firul vremii. Acest fir era împletit din două, unul negru și unul alb. Firul alb era ziua, iar cel negru era noaptea.

A căutat Dumnezeu un dobitoc care să-l ajute, pentru că firul acesta era nesfârșit de lung și munca era prea cu oboseală multă. Dar iată că s-a găsit ariciul să dea ajutor lui Dumnezeu.

Și a stat ariciul un an, doi ani, trei, o sută, o mie, ba zece mii de ani și l-a ajutat pe Dumnezeu. Și Dumnezeu i-a dat două gheme: unul alb și altul negru, să le învârtască mereu, ca să se deșire cele două fire deopotrivă. Iar Dumnezeu sta și răsucea firele și făcea din două deosebite unul pestriț și-l depăna pe ghemul vremii. Și era menit ca după ce se va isprăvi din depănat, Dumnezeu să facă oamenii și apoi să înceapă să desfacă firul vremii de pe ghem.

Și acum se zice că uitându-se ariciul mereu la cele două gheme și învârtindu-le mereu, mereu, a ațipit de oboseală. Iar în vremea aceasta s-a rupt firul cel alb și Dumnezeu depăna înainte pe ghemul vremii un singur fir, în loc de două, numai pe cel negru. Deșteptându-se ariciul, a rămas fără suflare, de groază multă. Atât cât se depănase firul cel negru singur, atâta vreme trebuia să fie pe lume noapte, căci nu se amestecase cu firul care era ziua. Poate un an, poate doi, ori chiar o sută, ori o mie de ani, era să fie pe lume noapte. Și atunci s-a speriat ariciul de ceea ce a făcut, încât toți perii de pe dânsul s-au ridicat, cum se ridică în vârful capului părul omului de spaimă mare.

Și Dumnezeu, supărat de răul ce-i făcuse ariciul, a zis într-o mânie:

— Zburlit să-ți rămână părul pentru totdeauna! Spaimă de moarte să duci câte zile vei trăi!

Dar, aducându-și aminte de binele ce i-l făcuse ariciul, a zis cu bunătațe:

— Ghebele mi le-ai ținut și ghem să te poți face la vreme de primejdie și nimeni, nici om, nici fiară, să nu poată să se apropie de tine, ca să-ți facă rău, că mult bine mi-ai făcut tu.

De atunci a rămas ariciul până-n ziua de azi zburlit, cu țepi și plin de spaimă, dar se poate apăra de dușmani, făcându-se ghem, și nimeni nu-i poate pricinui vreun rău.

Legenda Babei Dochia (1)

Și cică era Dochia, o babă rea și cicălitoare de mama focului.

Păcatul a pus-o să meargă odată în pădure și după ce a tăiat ce-i trebuia, știind meșteșugul lemnelor, nu știu ce i-a venit babei prin cap și s-a urcat pe unul, ca s-o ducă și pe ea acasă.

— Așaa?!? a strigat lemnul, sărind în sus și deodată, toată pădurea a început să urle... Nu ți-e rușine, femeie? Dacă așa ți-e vorba și fapta, de azi încolo nu vom mai veni singure în curte de om! Până nu v-oți hutupi¹ cu spinarea, tu și cu tot neamul tău omenesc, să ne faceți crosnie², să ne duceți târâș sau să puneți boi și cai, nu ne vom mai urni singure din pădure. Ai înțeleș?

— Cum asta? a întrebat Dochia amărâtă.

— Chiar așa! Fă bine și ne cară cu spinarea sau adu un cal și ia-ne de aici.

---

¹ a se hutupi = a se gheboșa, a se îndesa

² crosnie = grămadă de lemne

Și uite-așa, din cauza Dochiei, oamenii se canonesc¹ atât de mult cu lemnele, astăzi..!

Dar să nu uităm!

Dochiei nu-i era de ajuns că toți oamenii, de acum, o urau de moarte...

Se ținea de rele și-și bătea nora și o cicălea, de-i venea femeii să fugă în lume, nu alta!

— Lasă, puică, nu te mai necăji, îi spunea bărbatu-său; feciorul Dochiei, că nu mai e mult până la primăvară, când mama o să plece cu oile...!

Dar babeta se îndârjea...

— Ia ascultă, fetico, du-te și adu-mi o chită² de viorele, ca să-mi trec vremea cu ele.

— Păi, de unde să iau acum în Făurar³?

— De unde știi! Altfel e vai și amar de capul tău!

Biata fată! A plecat pe câmp și prin pădure să caute viorele, dar degeaba!

Dacă a văzut așa s-a suit pe un munte și a zărit acolo, la un foc mare, doisprezece voinici, și mai tineri și mai bătrâni, care nu erau alții decât cele douăsprezece luni ale anului.

Și le-a spus pricina ce-o aduse acolo, pe munte, printre lacrimi...

— Lasă neică, nu mai plânge, a împăcat-o Martie.

Și cât ai zice pește, voinicul ăsta i-a luat locul lui Făurar, zăpada s-a topit, copacii au înverzit, viorelele au răsărit și biata fată a putut să culeagă un buchețel pentru Dochia.

Soacra, poamă-acră, după ce-a văzut viorelele i-a spus fetei:

— Du-te, femeie, și adu-mi un coș cu fragi, că mi-a venit pofta!

¹ a se canoni = a se strădui, a se chinui

² chită = buchet

³ Făurar = Februarie